

ACCIÓ DE L'ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÀTIC

Discurs que prologà la solemne vetllada teatral que tingué lloc en el Teatre Fortuny la nit del 13 d'Abril de 1920.

AMB l'acte d'avui, l'*Escola Catalana d'art dramàtic*, inaugura un nou aspecte de les seves tasques; tasques que de mica en poc i a mida que les circumstàncies li permeten, va desenrot-

llant, a l'impuls d'un entusiasme que no ens avergonyim de fer constar, per entendre que és la millor garantia de la nostra existència.

Perque les missions encomenades als homes, si bé és cert que poden ésser portades a cap de diverses maneres, totes elles amb apariència legal de bellíssim compliment, sols per vies de l'entusiasme arriben al paroxisme de l'ideal que les inspira.

No és pas que nosaltres ens pensem haver arribat, ni de molt, a realitzar els fins que 'ls nostres deures ens imposen,—cosa que tal volta i equivocadament podria semblar dependre 's d'això que ara mateix he dit, i de lo que no podem estar-ne segurs, perque la fal'lera no ens fa cecs a la realitat,—i, per lo mateix, som perfectes coneixedors de les coses amb les quals devém lluitar, moltes d'elles filles de la joventut d'aquesta institució.

Però la realitat dels fets i de les circumstàncies, que en junt es sintetitzen en la paraula lluita, no son prou per a fer-nos vacil·lar en allò que té que veure amb les nostres resolucions íntimes de cara als deures empresos; i perque pesa més en nosaltres lo somniat que lo realitzat, i perque, de fet, la nostra gestió, va, sens dubte, més enllà de lo que lògicament li consentrien els elements reials del seu organisme, i també perque compta com a primera ma-

tèria d'ella mateixa amb un arreplec de temeritats de les quals en fa l'arma màgica de les seves aventures, si creiém d'una part que som lluny en fet d'arribar on volém i on devém, som, en canvi, perfectament convensuts dels nostres cabals d'entusiasme, element poderós i escencial per a escometre les adversitats esperonadores de la vida. I és amb l'entusiasme amb lo que principalment corresponém a les entitats que 'ns sostenen; és en l'entusiasme en lo que fiem per a presentar-nos, franca i obertament, als públics de Catalunya, als quals oferim l'esperit més que la materia de la nostra obra per entendre que aquesta primera etapa nostra, és l'aua de beneïts pressentiments que sols arribaran a saó si els nostres entusiasmes contribueixen a desvetllar els dels públics catalans, avui, en fet de teatre, sotmesos, com els de tota Espanya, com els de tot el món, a la tirania del mal gust.

Les inquietuds actuals, ja de temps i temps pressentides ans del desastre Europeu, sembla que concedeixin a l'humanitat sencera, un cert abandó de la propia consciència.

Com si les terribles coses passades, i els fatals auguris de coses a venir, restessin idealitat als homes; com si els homes fiant massa poc en llur propia reacció, desesperessin de reivindicar-se en el terreny de l'harmonia vital, es camina amb rapidesa pels viarans de tot consentiment, i la presència del sol instant que es viu, acapara els esperits abandonats.

Aquesta vibració d'inquietuds, produeixen a l'ànima descreguda els efectes d'un suïcidi lent, i, entre altres monstres, engendra, per a millor col·laborar-hi, aquell del mal gust, que és de fet el sediment de tota desorientació sentimental.

Un temps, el poble creient, va alçar-se en plè per a anar a la conquesta del Sant Sepulcre, i, la Creu damunt del pit, va abraçar grapats d'humanitat entusiasta per a portar a terme aquella gesta salvadora, que envolcallava una idea de redempció. I avui, en els moments actuals, si unes creuades del bon sentit no s'aixequen generoses per a retornar la pau als esperits aturmentats; si per vies de la bondat i de la bellesa, no es redrecen les consciències adormides o enverinades, la humanitat caminarà, sense remei, envers la més paorosa foscuria, i enrunarà, en poc temps, allò que havia redreçat durant vint segles d'esforços i d'ideals.

Però així com aquelles creuades subsistiren per la força d'un entusiasme heroic, les creuades d'avui no seràn possibles sens l'entusiasme actual, més heroic que no pas aquell, perquè veuen a dugues passes l'enemic nascut del desamor i fet home en quatre dies; i és aquest entusiasme el sol valor positiu que us oferim i, amb el qual aspirem a formar part d'aquesta creuada generosa, única salvadora de la humanitat soptadament reculada.

Heus-aquí, doncs, l'escència de la nostra institució. Entusiasme per part dels que la instituïren; entusiasme per part dels que la regim i els que hi col·laboren; entusiasme aspirant a contribuir a l'entusiasme públic, sinó pels resultats efectius encara de la seva obra, per les intencions i la bona fè que la guia. He dit al començar que amb l'acte d'avui *l'Escola Catalana d'art dramàtic*, inaugurava un nou aspecte de les seves tasques, i això que és cert, ens cal deixar-ho ben sentat.

Entenent, com entenem, que tota acció encaminada a difondre la bellesa, no deu, ni de molt, restar reclosa en els límits d'una petita congregació atenta, i que, d'ésser possible, deuria trobar repercussió, com la Bondat divina arreu on el Sol devalla llum i escalf, anant més enllà del que les nostres forces ens permeten, hem decidit fer extensiva la nostra acció, allà on ha trobat casa i bressol.

Fent-ho així, no tan sols resollem, o intentem resoldre, un acte de difusió artística, sinó que ens interessa fer constar que realitzem, per pur sentiment, un acte de fraternal deferència, per entendre que tot amor esmerçat entre germans és poc, si es vol pervenir a una compenetració d'ideals i de sentiments ben necessària a l'assoliment

de majors ideals. I la nostra *Escola*, fent-se solidària dels principis que la integren, en disposar-se avui a realitzar a Barcelona les representacions de *La trilogia de l'amor*, composta de «Francesca de Rimini», «Julieta i Romeo» i «Tristan e Isolda», ho fa portant per la resta de Catalunya les primícies d'aquelles estrenes, que després repetirà en un tot allí on té el seu hostatge. I és a Reus, justament a casa vostra, que casa nostra també en volèm dir perquè com en la pròpia llar ens hi sentim, on comença el desenrotllament del nostre projecte, que, com no cal dir, ha merescut l'aprobació entusiasta de la Mancomunitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, que 'ns patrocinen.

Com en tot començ, l'entusiasme d'avui es nou per a nosaltres; emoció que us devèm, tota vegada que la vostra franca i generosa acullida l'ha fet possible.

I què vé darrera les nostres paraules de salutació, per a establir el lligam entre nosaltres?

Una tragedia. Una tragedia d'amors infortunats, que un home del segle dinou va portar al marc de l'escenari, després d'haver-la rebuda de la prodigiosa paraula dantesca. Una tragedia que, malgrat ésser reflexe de les clàssiques concepcions, afectada als principis de l'unitat de temps i lloc, traspua les inquietuds de l'home nou; una producció que, essent filla d'aquell període per excel·lència resentit de les influències clàssiques desplaçades, podrà adolèixer de dits defectes dels que l'en salva una discreció engendrada en el bon gust; una obra que els públics poc cultes trobarien, potser, mansa i austera en els seus procediments de confecció, i que vosaltres apreciareu per la seva valor, avui ja històrica en els anys del teatre, mercès a la tasca meritíssima del nostre poeta, que l'ha feta filla adoptiva de la inspiració catalana.

Una tragedia, que 'ns ha portat aires, més que de reconstitució històrica en fet de presentació, d'interpretació d'un cert sentit medieval daurat i colrat tot ell per les bondats dels cels italians, que saben fer de cada objecte un joiell, i esmalten la vida amb una certa brillantor de cosa venerada, forta i d'escaiença melangiosa.

Una tragedia que s'ha sabut arrapar a l'ànima dels nostres deixebles, per on se n'han fet lletania de totes les lloances, i amb devoció altíssima avui, dintre pocs moments, han de ressar-la al davant vostre.

Un esforç, un aplec d'entusiasmes, la mateixa humilitat d'un sant desig, amb l'afany d'ésser convertit en obra d'art per bé i lloança de tot lo bell que és nostre : heus-aquí l'anunci palès de la nostra presència entusiasta a l'ombra d'un ideal, per establir el lligam d'una amistat indeslligable.

La nostre missió, doncs, es redueix a exhibir, en primer terme, la bona voluntat del nostre esforç.

Ens guardarem bé prou de presentar-nos mai, enteneu-ho bé, mai, al só d'histriòniques cantarelles, avalorant escandalosa i mentiderament el nostre valer.

Nosaltres no volém saber el que valem, si es que valem alguna cosa; nosaltres aspirem a ésser judicats, i lo únic que demanem per a ésser-ho, és que sàpiga guiar el criteri dels nostres jutjes aquella mateixa rectitud i afable esperit d'amistosa col·laboració que és guia i norma de l'actuació que vos oferim.

El concepte d'honestetat teatral que l'*Escola* estampa en tots els seus actes, per el qual aspira arribar a la dignificació d'aquest art, avui, i fins a cert punt, esguardat amb recel pels qui en viuen allunyats, té com norma principalíssima, la complerta exclusió de vanitats destructores de tot bell propòsit, i demana sempre dels públics que té enfront, perfecte compenetració de les intencions que exposa.

L'*Escola* no creu que el teatre sigui un eixam de ressorts per a fixar l'atenció pública, amb l'esqué de les petites febleses humanes, unes vegades disfressades d'art, i altres vegades desvergonyidament despullades de tota intenció artística; l'*Escola*, predica l'adveniment del teatre edificador de les consciències col·lectives, que han d'ésser de fet la més alta i efectiva mostra del valer dels pobles; aquell teatre que acceptant per un igual tots els gèneres de l'inspiració dels poetes, no pert moment per a fer adonar als homes de lo que son les seves grandeses i les seves miseries, a fi d'aconseguir que el poble converteixi en himne triomfal penes i glories, de les quals ha menester si vol ésser digne dels fets eterns que constantment l'esguarden. I per a tal alcançar, sab l'*Escola* que necessita el redreçament de tots els elements componedors del teatre, i per un igual esmerça el seu esforç a frec d'autors, actors i públic,

a fi d'aconseguir la major harmonia somniada. Vol dir això, senyors, que un cop ben coneguts els nostres propòsits plens d'humilitat i d'aspiracions gegantes, ens oferim sencers a la vostra sàbia atenció : no podém prescindir de la vostra efectiva col·laboració que judiquém tan important com la nostra mateixa tasca. Col·laboració amistosa, sincera; mai afalagadora buidament; tampoc portada a rigorismes extremosos que no s'avindrien amb la claretat dels propòsits exposats. En una paraula : que si bé es cert que excluim el mot indulgència, per a creure'l gastat i malmés de fa molt temps, no ens avergonyim de proclamar el mot amistat, que és mot que d'ésser convertit en realitat sab afinar tots els propòsits, i acoblar totes les voluntats.

Us resta, doncs, oferta l'*Escola Catalana d'art dramàtic*; sospeseu les seves intencions, i no duptém que l'avinença espiritual serà un fet entre uns i altres; i vulga Deu, que aquest acte d'avui, pel qual, com us he dit al començament d'aquestes paraules que potser us fadiguen massa, inaugurém l'efectiva germanor en ares de la més sentida deferència, sigui el preludi d'una sàbia i entusiasta amistat, per a retrobar-nos al cim apoteòsic de les aspiracions comuns.

Perque si és cert que sentim amor per les nostres coses, no n'hi ha prou dient-ho. El moment es arribat de donar prova del nostre amor, del nostre entusiasme per Catalunya; i com siga que en la font del treball és on millor pot fer-se neta l'ànima pecadora, trobem-nos'hi tots al peu del seu doll magnànim, que la frescor que exhala, que la remor que canta, son els millors acords per a acompanyar l'himne heroic de les santes gestes.

I perdoneu si m'he excedit, perllongant potser massa, aquestes paraules, que no devien ésser altre cosa que una afectuosa salutació.

L'*Escola Catalana d'art dramàtic*, és vostra; en primer terme, pels catalans fou creada, als catalans s'endreça, dels catalans espera ésser alligònada, i a catalans i no catalans exten la mà plena d'entusiasme, perque l'art i les seves intencions son dels homes, i si perdes l'harmonia que l'ha germinat ja no seria art en bé dels seus ni dels altres. Però vaigi per demunt de tot propòsit, l'ofèriment a la Pàtria venerada.

ADRIÀ GUAL.